

Simpozion

„Teatrul contemporan
și revoluția”

Înscriindu-se între manifestările menite să asigure noii stagiuni teatrale un climat de vigoare revoluționară și de demnitate artistică, simpozionul „Teatrul contemporan și revoluția” (organizat în **Sala Ateler**, a Naționalului bucureștean) și-a meritat pe deplin bunele aprecieri ale participanților.

În fața unui mare număr de actori, regizori, dramaturgi, ziariști din presa culturală, muzicieni și artiști plastici, regizorul Horea Popescu, director artistic al Teatrului Național din București, a invitat la cuvînt — desigur, într-o ordine a subiectelor propuse — pe: criticul Radu Popescu, redactor-șef al revistei „Teatrul”, dramaturgul Paul Everac, regizorul Sanda Manu, criticul Natalia Stancu, redactor la ziarul „Scinteia”, criticul Petre Codreanu, directorul Operei Române, istoricul de artă Vladimir Popescu-Deveselu.

Criticul Radu Popescu a ilustrat cu argumente proprii relația perpetuă și necesară dintre revoluție și teatru, oprindu-se îndeosebi asupra ideilor fecunde exprimate la cel de-al II-lea Congres al Consiliilor populare de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în legătură cu necesitatea de a revoluționa toate compartimentele vieții sociale, implicit ale conștiinței sociale, deci și arta. Radu Popescu a arătat că prezentul artistic este dator, față de el însuși și de generațiile ce vor veni, să creeze structurile și stilurile sale, și nicidecum să se hrănească, leneș, din zestrea tradiției. „Tradiția nu creează, a subliniat criticul. Prezentul creează”. Relevînd că fenomenul teatral de azi stă sub semnul a trei idei-forță: political, patriotic și civicul, Radu Popescu a apreciat că este necesar ca artistul să creeze sub **speciæ revolutionis** — acesta fiind de fapt fundamentul estetic și moral al umanismului socialist.

Intitulată „Mutații semnificative în structura piesei dramatice”, comunicarea scriitorului Paul Everac s-a impus — chiar cu inerente elemente subiective — ca o pertinentă opinie asupra dramaturgiei contemporane, începînd cu o încercare de schiță a evoluției drama-

turgiei noastre în ultimii 30 de ani (evocatoare a unui moment în care întîlnim „obligăția personajului de a fi exponențial, dată de funcționarul cultural”, sau a altui moment, în care „apărătorii schematismului s-au convertit peste noapte și au devenit antischematiști”) și culminînd cu o tranșantă împărțire a literaturii dramatice de azi, în **dramaturgie metaforică și dramaturgie realistă**.

Paul Everac conchide că „un șir lung de autori și de piese au deplasat accentul dramaturgiei românești din planul realismului în planul metaforei”, iar cei care au rămas „în celălalt talger cu amîndouă picioarele... nu pot apleca, în momentul de față, balanța”.

Ocupîndu-se îndeosebi de evoluția spectacolului românesc în actualele condiții social-politice, Natalia Stancu a subliniat că „soarta spectacolului a fost aidoma cu cea a dramaturgiei”, că „actualitatea a intrat în spectacol prin intermediul operei de autor” și că „teatrul clasic este redimensionat scenic în lumina actualității”.

Directorul Operei Române, criticul muzical Petre Codreanu, a punctat, în intervenția sa, cîteva probleme ale spectacolului de operă, desigur, în lumina temei simpozionului: „S-ar părea că e greu să faci teatru politic, în operă și balet. Este la fel de greu ca și în celelalte genuri”. Comunicarea criticului s-a oprit, în special, asupra relației dintre text și muzică, în teatrul muzical, evocînd pagini antologice de muzică de operă, care au prefăcut sau însoțit, în istorie, zguduitoare prefaceri sociale.

Vorbînd despre relația teatru-public, regizorul Sanda Manu a abordat problema cu sinceritate, punînd accentul pe aspectele acut contemporane ale fenomenului respectiv („Pentru a pătrunde în public, numai talentul nu este suficient”... „Politicul — care uneori a fost omenesc, alteori n-a fost omenesc — care astăzi este nu numai un fapt, ci și o stare și un sentiment, nu trebuie să-i fie străin nici unui artist”).

Aceluiași subiect, aplicat în special la domeniul teatrului muzical („Opera și publicul”), i s-a dedicat Vladimir Popescu-Deveselu, care a relevat, în cuvîntul său, situații și idei specifice dramaturgiei muzicale și publicului „profesionalizat” ca atare.

Mircea RAREȘ